

**Міжнародний науково-практичний семінар
«Природні пожежі і безпека людини: управління пожежами на територіях,
забруднених радіонуклідами, боєприпасами, що не розірвалися і мінними
полями»**

Київ / Чорнобиль, Україна, 6-8 жовтня 2009
проводиться Глобальним Центром моніторингу пожеж (GFMC)
разом із Радою Європи в рамках спільного проекту «Посилення національних
можливостей з управління пожежами і зниження ризиків на Південному Кавказі»
(Ініціатива з безпеки і довкілля (ENVSEC), Регіональною мережею природних пожеж
Південно-Східної Європи / Кавказу і Центральної Азії та Групою фахівців з лісових
пожеж Європейської Економічної Комісії ООН / FAO (UN ECE/FAO)

Вступ: Загрози, що виникають у наслідок природних пожеж на забруднених територіях

У ряді країн Євразії ліси та інші землі забруднені різними промисловими хімічними і радіоактивними речовинами і спадщиною воєнних конфліктів, зокрема, боєприпасами, що не розірвалися, і наземними мінами. Природні пожежі, що виникають на таких забруднених територіях, призводять до численних негативних екологічних та економічних наслідків, зокрема хімічного або радіоактивного забруднення повітря, вибухів боєприпасів, що не розірвалися (гранат, артилерійських снарядів) і мін на дійсних або покинутих замінованих територіях.

Аварія на Чорнобильській атомній електростанції у 1986 році призвела до радіаційного забруднення значних територій, в тому числі лісових. Природні пожежі, що виникають на забрудненій місцевості чорнобильської зони відчуження в Україні, в Республіці Білорусь або в Росії, спричиняють підйом в атмосферу радіонуклідів, що акумульовані рослинністю або органічними рештками.

<p>Семінар приймають Національний університет біоресурсів і природокористування України та Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій і у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи за підтримки Глобального Інституту Сталого управління лісами Єльського університету, США та Родинного Фонду Чопівського</p>			
		Chopivsky Family Foundation	

Боєприпаси, що не розірвалися, постійно знаходять на сотнях тисяч гектарів лісів і інших земель по всій Західній, Східній і Південно-Східній Європі. Місця боїв Першої світової війни уздовж ліній фронту 1917 р. у Південній Македонії неодноразово створювали проблеми, наприклад, під час пожежного сезону 2007 р., коли було відмічено більше 70 випадків вибухів боєприпасів, викликаних лісовими пожежами.

У Німеччині місця битв кінцевої фази Другої світової війни на Землі Бранденбурга довкола Берліна все ще сильно забруднені сотнями тисяч тон гранат, що не розірвалися, і артилерійських снарядів. Крім того, велику небезпеку для цивільного населення і, особливо, лісових пожежників представляють території колишніх військових полігонів і стрільбищ. Частина з них використовувалися ще з початку 1900-х років, інші були організовані після війни.

На значних територіях у Південно-Східній Європі, особливо на полях воєнних конфліктів у колишній Югославії, не розміновані мінні поля обмежують як доступ у ліси, так і гасіння пожеж. Лише у Боснії і Герцеговині більше 200 000 га лісів забруднено наземними мінами. Наземні міни також знаходять на прикордонних територіях на Південному Кавказі. Регіон боїв у районі Нагорного Карабаху є одним з найбільш насичених боєздатними снарядами у світі. У результаті бойових дій під час військового конфлікту в Грузії у серпні 2008 року в різних частинах країни виникло багато лісових пожеж.

Окрім радіоактивного забруднення і вибухових речовин певну небезпеку становлять лісові пожежі на територіях де докільля забруднено хімічними речовинами. Зокрема, розповсюдженим явищем є підйом в атмосферу під час ртуті техногенного походження, що була акумульована рослинністю і іншими компонентами екосистем.

Забруднення атмосфери спричинене димом від рослинних пожеж (ДРП) - явище, яке помітно впливало на глобальне довкілля і суспільство вже з Середньовіччя. Протягом останніх десятиріч, використання вогню для підсічно-вогневого землеробства призвело до значного поширення пожеж, які мали негативні наслідки для здоров'я та безпеки людей. В деяких випадках виникнення пожеж було пов'язано із посухами, які зумовлені глобальними або регіональними змінами клімату У великих містах або промислових агломераціях дія ДРП може поєднуватися з емісійним навантаженням від спалювання викопного палива і інших техногенних джерел, що призводить до ураження людей. Трансграничні масштаби впливу забруднення від ДРП є стимулюючим фактором для розвитку міжнародної політики в цій галузі. Аналіз причин згаданих негативних явищ дозволить розробити стратегію для уникнення надлишкового використання вогню і буде сприяти впровадженню більш сталої практики управління пожежами і димовими викидами, а також дозволить розробити порядок співпраці в управлінні природними пожежами на міжнародному рівні.

Семінар

Семінар відбудеться з 6 по 8 жовтня 2009 року із запрошенням осіб, які розробляють і приймають рішення, вчених і практиків з регіонів Східної, Південно-Східної Європи і

Південного Кавказу. Учасники отримають інформацію і, в той же самий час, самі зроблять внесок у визначення регіональних проблем, оцінку ефективності прийняття рішень в управлінні землею і пожежами в лісах, а також іншими землями, забрудненими радіонуклідами, боєприпасами, що не розірвалися та мінними полями. Обговорюватимуться проблеми забруднення димом від природних пожеж і захисні / природоохоронні заходи. Цей семінар буде першим семінаром у світі, що присвячений регіону Східної, Південно-Східної Європи і Кавказу, на якому обговорюватимуться проблеми територій з радіаційним забрудненням у зонах техногенних аварій (Україна - Чорнобиль), територій з боєздатними снарядами, мінними полями, що відносяться до Першої світової війни (Македонія) і недавніх озброєних конфліктів (Балкани, Південний Кавказ).

У грудні 2008 року була проведена підготовча нарада для проведення даного семінару. Зустріч відбулася в Міністерстві аграрної політики, лісового та водного господарства, м. Скоп'є і була організована Глобальним центром моніторингу пожеж (GFMC) і Регіональною пожежною мережею Стратегії ООН по боротьбі з катастрофами (UNISDR) в Південно-Східній Європі і Кавказі. У результаті підготовчої наради відповідні рекомендації були представлені для розгляду до Ради Європи, Секретаріату європейської Угоди з основних ризиків Європи (EUR-OPA), Організації з безпеки та співробітництва в Європі (OSCE) та Ініціативі з безпеки довкілля (ENVSEC). Зазначені організації забезпечили фінансування підготовки і матеріально-технічного супроводу семінару, а також витрати на переїзд для учасників делегацій із Кавказького регіону.

Цілі семінару

Загальна мета цього семінару полягає у наступному:

- проінформувати представників національних установ (через присутніх делегатів), осіб, що розробляють і приймають рішення в країнах-членах Ради Європи (особливо в країнах-членах Угоди з факторів небезпеки Європи і Середземномор'я), країнах, що належать до Європейської економічної комісії та / або до однієї з Регіональних мереж природних пожеж Міжнародної стратегії з скорочення катастроф ООН, а також міжнародні організації про загрози природних пожеж на забруднених територіях
- обмінятися досвідом з попередження і контролю природних пожеж на забруднених територіях
- показати небезпеку наслідків катастрофічних природних пожеж на радіоактивно забрудненій місцевості в Україні, Білорусі та Росії як наслідок аварії на Чорнобильській атомній електростанції в 1986 р.
- проінформувати учасників про вторинні ризики від лісових пожеж та інших рослинних пожеж, особливо наслідки впливу забруднення димом на здоров'я та безпеку людини
- прийняти рішення про необхідність дій на національному та міжнародному рівнях.

Учасники

Запрошення розіслане країнам-членам Ради Європи через Секретаріат Угоди з

основних ризиків Європи і Середземномор'я з пропозицією про участь національних відомств, відповідальних за попередження і контроль лісових пожеж, цивільну оборону.

Учасники отримують інформацію і одночасно роблять внесок в ідентифікацію регіональних проблем, розробку та прийняття рішень в управлінні землею та пожежами в лісах, а також інших земель, забруднених радіоактивністю, боєприпасами та наземними мінами.

Іншими учасниками є представники групи спеціалістів з лісових пожеж Європейської економічної комісії ООН / ФАО та члени Глобальної мережі природних пожеж Міжнародної стратегії з зменшення катастроф ООН.

Учасники з регіону Ради Європи / Європейської Економічної комісії ООН, які мають досвід і випадки природних пожеж на забрудненій території, запрошуються до представлення презентації з проблеми та шляхи її вирішення.

Організатори

Спонсорами семінару є Рада Європи, Секретаріат Угоди з основних ризиків Європи і Середземномор'я, Організація з безпеки та співробітництва в Європі та Ініціатива з безпеки довкілля. Семінар організовано:

- Центром глобального моніторингу пожеж (GFMC) / Університетом ООН (UNU) разом з Європейською Економічною комісією ООН (UN ECE), Групою спеціалістів з лісових пожеж, Організації ООН з питань продовольства і сільського господарства (FAO)¹
- Регіональною мережею природних пожеж Південно-Східної Європи / Кавказу Міжнародної стратегії з зменшення катастроф ООН (UNISDR)²
- Організацією з безпеки та співробітництва в Європі (OSCE) / Ініціативою з безпеки довкілля
- Європейським центром з лісових пожеж (EFFC).

Місце проведення

Перший і третій день семінару відбудуться в залі Вченої Ради Національного університету біоресурсів і природокористування України (НУБіП України) за адресою: м. Київ, 03041, вул. Героїв Оборони, 15, навчальний корпус №3, аудиторія 68 (ліве крило, 3 поверх).

Організація та реєстрація

Усі учасники сплачують свій проїзд, проживання та харчування. Вартість одномісного номера з сніданком в готелі «Мир» (<http://www.hotelmir.kiev.ua/about.htm>) становить 55,00 євро за добу з можливістю безпроводного доступу в Інтернет. Вартість таксі від аеропорту м. Київ до готелю – приблизно 200 гривень (близько 20 євро).

¹ <http://www.fire.uni-freiburg.de/> and <http://www.fire.uni-freiburg.de/intro/team.html>

² <http://www.fire.uni-freiburg.de/GlobalNetworks/SEEurope/SEEurope.html>

Помірний реєстраційний внесок (60,00 євро) буде використаний для покриття організаційно-технічних витрат під час семінару і вноситься під час реєстрації. Учасники отримують квитанцію про сплату, яка буде основою для відшкодування витрат після повернення до місця проживання.

Буде забезпечений синхронний переклад (російська, українська, англійська мови).

Віза. Учасники, яким для приїзду в Україну потрібна віза, можуть звернутися до координатора семінару Сергія Зібцева (адреса в реєстраційній формі) за офіційним запрошенням.

Розширений семінар
«Природні пожежі і безпека людини: управління пожежами на територіях, забруднених радіоактивністю, боєприпасами, що не розірвалися і мінними полями»

Київ / Чорнобиль , Україна, 6-8 жовтня 2009 р.

День 1

Прибуття учасників у Київ. Поселення у готелі «Мир».

Вівторок, 6 жовтня 2009 р.

11:00-11:45	Виступи на відкритті <ul style="list-style-type: none"> • Ректор, Національний університет біоресурсів і природокористування України • Центр Глобального Моніторингу Пожеж від імені Консультативної групи по природним пожежам Міжнародної стратегії з скорочення катастроф ООН • Міністр України з питань надзвичайних ситуацій і у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи • Представник Ради Європи • Представник ОБСЄ / ENVSEC • Представники регіональних мереж природних пожеж Південно-Східної Європи / Кавказу и центральної Азії, Міжнародної стратегії з скорочення катастроф ООН
11:45-13:00	<u>Ключова доповідь I</u> : Спільні міжнародні зусилля спрямовані на вирішення проблеми пожеж в радіоактивно забруднених лісах зони відчуження (доповідач: Чадвік Олівер, Єльський університет, США) <u>Ключова доповідь II</u> : Лісові пожежі на радіоактивно забрудненій території в Україні (Валерій Кашпаров, Сергій Зібцев)
13:00-14:00	Обід
14:00-15:30	<u>Презентація і обговорення I</u> : Снаряди, що не вибухнули та мінні поля
15:30-16:00	Перерва на каву
16:00-17:30	<u>Презентація і обговорення II</u> : Недавні воєнні конфлікти і пожежі
18:00	Прийом з культурною програмою (готель «Мир»)

Середа, 7 жовтня 2009 р.

08:00-17:30	Польова екскурсія в зону відчуження Після обіду. Зал засідань Чорнобильської АЕС. <u>Аналіз, презентації і обговорення III</u> : Радіоактивне забруднення і лісові пожежі (конференц-зал Чорнобиля) Вечір: повернення до Києва
-------------	---

Четвер, 8 жовтня 2009 р.

09:00-12:00   Презентація і обговорення IV: Димове забруднення від рослинних пожеж, здоров'я та безпека людини
Заключне обговорення
Висновки / проект рішення

Після обіду: Від'їзд учасників